

**ПЛАН
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни «СОЦІАЛЬНА АНТРОПОЛОГІЯ»**

**практичні заняття, годин – 30
Викладач – Богуславська Ю.Ю.**

Обсяг в годинах	Тема та стислий зміст практичного заняття	Мета роботи
Змістовний модуль 1. ПІДСТАВИ ТА УМОВИ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ГЕНЕЗИСУ ЛЮДИНИ		
2	Заняття 1. Місце соціальної антропології в системі гуманітарного знання. 1. Співвідношення соціальної антропології з філософськими та історичними науками, культурологією, психологією та загальною соціологією. 2. Людина в системі соціокультурних зв'язків як об'єкт соціальної антропології. 3. Соціокультурний та особистісний виміри життєвого світу людини, їх відмінність та співвідношення. 4. Методологічні основи соціальної антропології.	Систематизувати знання про соціальну антропологію як науку та особливості соціально-антропологічного пізнання. Визначити практичне застосування сучасної соціальної антропології.
2	Заняття 2. Походження людини та формування її видових властивостей. 1. Проблема біосоціальності тварин та людини. 2. Проблема антропосоціогенезу. 3. Фізична еволюція людини. 4. Становлення родової людини. Роль тотемізму в цьому процесі. 5. Основні риси архаїчної свідомості.	Закріпити отримані знання про співвідношення антропогенезу і культурогенезу. Проаналізувати виникнення і розвиток свідомості.
Змістовний модуль 2. БУТТЯ ЛЮДИНИ В КУЛЬТУРІ ТА СУСПІЛЬСТВІ		
2	Заняття 3. Культура і соціологія повсякденності. 1. Повсякденність як природна життєдіяльність. 2. Повсякденність як фактор соціалізації індивіда та стабілізації інститутів суспільства. 3. Повсякденна культура як об'єкт соціальної антропології. 4. Стиль як індивідуальний чи груповий “почерк життя”.	Закріпити знання про повсякденність як природну життєдіяльність. Проаналізувати методи вивчення повсякденності в соціальній антропології.
2	Заняття 4. Світ боротьби і “Людина агресивна” 1. Домінування над іншими як феномен існування людини в соціо-культурному середовищі. 2. Насильство як засіб домінування і панування, його роль в історії суспільства. 3. Панування людини над людиною як антицидентність. 4. Героїзм: характерні особливості, соціальні функції, форми визнання суспільством.	Визначити особливості агресії як атрибутивної властивості людини. Проаналізувати еволюцію поняття героїзму. Оцінити специфіку прояву у спорті прагнення людиною домінування.
2	Заняття 5. Світ любові та “людина любляча”	Визначити особливості любові як

	<ol style="list-style-type: none"> 1. М.Шелер про класифікацію цінностей. 2. Світ любові та його принципова відмінність від світу домінування, суперництва й життєвої боротьби. 3. Природа сакральності та методи сакралізації явищ і фактів соціального життя. 4. Святість: характерні особливості, соціальні функції, форми визнання суспільством. 5. Місце сексуальної любові у культурі. 	<p>атрибутивна властивість людини. Виділити специфіку тлумачення Любові в концепції М.Шелера та Е.Фрома.</p>
2	<p>Заняття 6. Світ гри та світ творчості; “людина що грає” та “людина творча”.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гра як постійний феномен людського існування. 2. Концепції гри (Й.Хейзинга, М.Бахтін, Е.Фінк, Е.Берн, С.Смірнов). 3. Зв’язок гри та творчості. 4. Концепції творчості. 5. Творчість як прояв людської свободи. 	<p>Систематизувати знання про гру як атрибутивну властивість людини. Проаналізувати розвиток поглядів на природу гри в соціальній антропології. Виявити зв’язок гри та творчості.</p>
2	<p>Заняття 7. Феномен смерті в різних культурах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Смерть як екзистенційний феномен. 2. Ставлення до смерті в різні історичні епохи та в різних історичних культурах. 3. Смерть і доля людини у світових релігіях. 4. Філософський і соціологічний напрямки досліджень смерті у ХХ ст. 	<p>Розглянути ставлення до смерті в різні історичні епохи. Навчитися характеризувати смерть як екзистенціальний феномен.</p>
2	<p>Заняття 8. Проблеми девіантної поведінки людини</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна природа девіантної поведінки. 2. Антропологічні аспекти проблеми девіації. 3. Співвідношення понять “нетипова” та “девіантна” поведінка. 4. Динаміка і типологія форм соціодевіантної, соціопатологічної та соціобезумної поведінки. 	<p>Активізувати та структурувати знання щодо виникнення відхилень від прийнятої норми у поведінці людини. Визначити основні форми девіантної поведінки.</p>
Змістовний модуль 3. СТРУКТУРА СОЦІАЛЬНО-АНТРОПОЛОГІЧНОГО ПІЗНАННЯ		
2	<p>Заняття 9. Антропологія господарського життя та економічна антропологія.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Господарче життя та економіка як предмет вивчення економічної антропології. 2. Ідейно-історичні засади антропологічного вивчення економіки. 3. Ідея “економічної людини”. 4. Антропологічні аспекти вивчення економічної системи. 	<p>Проаналізувати зумовленість економіки людськими потребами певних благ і послуг; кооперацію людей (поділ праці); схожі (типові) риси організації діяльності; не успадковані (придбані) форми економічної поведінки.</p>
2	<p>Заняття 10. Проблеми політичної антропології.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політика як предмет вивчення політичної антропології. Попередники антропологічного розуміння політики. 2. Класичні напрямки політичної антропології та їх засновники. 3. Ліберально-демократичні концепції. 4. Політична антропологія як наука про людину, що є суб’єктом політичної творчості. 	<p>Систематизувати інформацію про особливості політичної антропології. Навчитися розрізняти напрямки політичної антропології (расово-антропологічний, географічний, функціоналістський)</p>
2	<p>Заняття 11. Системи виховання як проблематика педагогічної антропології.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ідейно-історичні засади педагогічної 	<p>Структурувати та систематизувати знання про напрямки педагогічної антропології: філософські</p>

	<p>антропології.</p> <p>2. Виховання як основна ланка процесів соціалізації та інкультурації людини.</p> <p>3. Місце і роль виховання в традиційному суспільстві.</p> <p>4. Культурно-історична еволюція виховання.</p>	<p>концепції, провіденціалістський напрямок, природничо-науковий напрямок, психологічний напрямок, соціально-педагогічний напрямок, системно-антропологічний напрямок, культурологічний підхід.</p>
2	<p>Заняття 12. Проблематика ментальності у психологічній антропології.</p> <p>1. Поняття “мислення”, “ментальність” (“менталітет”), “когнітивний стиль”, “когнітивна карта”, “етос”.</p> <p>2. Особливості сприйняття, відчуття, свідомості та мислення в традиційному і сучасному суспільстві.</p> <p>3. Когнітивний стиль традиційної та сучасної культури.</p> <p>4. Співвідношення “норми” і “патології” в теорії культури.</p>	<p>Вивчити особливості дослідження соціального і національного характеру.</p>
<p>Змістовний модуль 4. МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНО-АНТРОПОЛОГІЧНОГО ПІЗНАННЯ</p>		
2	<p>Заняття 13. Методи соціально-антропологічних досліджень.</p> <p>1. Класичні методи вивчення життєдіяльності людей різних культур.</p> <p>2. Методи системного аналізу та моделювання.</p> <p>3. Якісна методологія антропологічних досліджень.</p> <p>4. Професійна етика соціального антрополога.</p>	<p>Отримати уявлення про компаративний та крос-культурний методи аналізу, включене та пряме спостереження, “занурення” в різні культурні середовища.</p> <p>Визначити сфери та межі професійної компетенції соціального антрополога.</p>
2	<p>Заняття 14. Структурна антропологія. Інституційна антропологія.</p> <p>1. Структурна антропологія як методологія вивчення будови та функціонування різних соціокультурних форм.</p> <p>2. Культурні аспекти (підсистеми) соціальної організації.</p> <p>3. Класифікація інститутів культури (соціальних інститутів) на системи мислення, відчуття і сприйняття світу.</p> <p>4. Способи оцінки реальності та “картини світу”; інтерсуб’єктивні правила і норми.</p> <p>5. Культурні цілі та колективні засоби їх досягнення.</p> <p>6. “Стереотипні культурні форми”, “патерни”.</p>	<p>Розглянути методологію вивчення будови та функціонування різних соціокультурних форм, їх різноманітності та впливу на генезис людини.</p> <p>Вивчити культурні підсистеми соціальної організації.</p> <p>Поглибити розуміння методології вивчення співвідношення традиційних і сучасних інститутів в соціокультурному житті і їх вплив на соціалізацію та інкультурацію людини.</p>
2	<p>Заняття 15. Динамічна антропологія.</p> <p>1. Культурні детермінанти еволюції людини.</p> <p>2. Ідея універсального культурного еволюціонізму.</p> <p>3. Синергетична модель культурного розвитку. Модель хвильових процесів.</p> <p>4. Людина в культурі та культура в людині.</p> <p>5. Культурна творчість та інновації і їх вплив на розвиток культури.</p>	<p>Навчитися розрізняти різноманітні моделі в культурі.</p> <p>Активізувати знання про динамічну антропологію як методологію вивчення взаємостановлення чи взаємопородження людини і культури.</p>